

MISCELANEA

Karel Berka - 75 ročný

Prof. PhDr. Karel Berka, DrSc., významný český logik, historik logiky, metodológ vedy, ale aj historik vedy pri plných silách oslávil 4. mája 1998 svoje významné jubileum, ktoré si pripomenul v kruhu svojich priateľov, žiakov a kolegov. Je to zvláštny a príjemný pocit, že mu môžeme i teraz, tak ako to bolo už pred desiatimi rokmi, úprimne a srdečne zablahoželať k takému krásnemu životnému jubileu.

Prof. PhDr. Karel Berka, DrSc., je rodák z moravskej Břeclavi. Vysokoškolské štúdiá absolvoval na Filozofickej fakulte v Brne. Svoju profesnú dráhu po vysokoškolských štúdiách začal ako učiteľ. Od roku 1955 pokračoval v práci ako vysokoškolský učiteľ na Filozofickej fakulte Univerzity Karlovej. Od roku 1969 viac ako dve desaťročia pracoval ako vedecký pracovník na Ústave pro filosofii a sociologii ČSAV a po roku 1989 na Filozofickom ústave AV ČR.

Stručne predstaviť jeho bohatú vedeckovýskumnú činnosť nie je také jednoduché. Svoju erudíciu a kompetenciu prejavil a osvedčil v mnohých oblastiach. Je významným historikom logiky a popredným znalcom najmä Aristotela. Napísal monografiu *Aristoteles* (1966) a je tiež autorom mnohých štúdií a komentárov venovaných Aristotelovým prácam. Spolu s I. Kreiserom vydal prácu *Logik-Texte. Kommentierte Auswahl zur Geschichte der modernen Logik*. S prácou ako historika logiky sú nerozlučne spojené jeho zásluhy o prehĺbenie štúdia diela významného českého logika B. Bolzana. Tomuto významnému učencovi venoval populárno-vedeckú prácu *Bernard Bolzano* (1981) a celý rad vedeckých štúdií.

Karel Berka sa prezentoval doma a v zahraničí desiatkami prác venovaných problémom z filozofie vedy, ale aj špeciálnejším otázkam metodológie vied. Nemožno v tomto kontexte nespomenúť monografiu *Měření. Pojmy, teorie, problémy* (1977) venovanú širokej, zložitej a v svetovej literatúre diskutovanej problematike teórie a metodológie merania. Monografia bola preložená do angličtiny a ruštiny. Tejto problematike, ktorá tvorí jednu z jeho obľúbených tém, venoval i ďalšie štúdie.

Je autorom mnohých analytických a kritických štúdií venovaných významným koncepciám filozofie vedy, napríklad koncepcii filozofie vedy logického pozitivizmu, K. R. Poppera, I. Lakatosa, L. Laudana, G. Holtona, "metafyzike" R. Carnapa podobne.

Ako vysokoškolský učiteľ mnoho úsilia venoval výučbe logiky a metodológii vied, výchove aspirantov a doktorandov. Dlhé roky pôsobil ako vysokoškolský učiteľ v zahraničí (USA, Nemecko). S jeho pedagogickým pôsobením bola nerozlučne spojená tvorba učebníc a popularizácia logiky. Je autorom alebo spoluautorom publikácií a učebníc z logiky a to *Co je logika* (1962), *Co víte o moderní logice* (1981), *Stručné dějiny logiky* (1995) a pod.

V posledných rokoch venoval veľa času a úsilia prekladateľskej činnosti. Preložil práce: B. Russell: *Logika, věda, filosofie, společnost* (1993); R. M. Harre, H.

Barnes, H. Chadwick: *Zakladatelé myšlení* (1994); J. Rawls: *Teorie spravedlnosti* (1995); E. Cassirer: *Filosofie symbolických forem I. Jazyk* (1996). Tešíme sa na jeho ďalšie preklady svetovej logickej a filozofickej literatúry.

K. Berka sa aktívne zúčastnil na desiatkách medzinárodných podujatí, konferencií, svetových kongresov. Významná je jeho organizátorská práca, ako aj mnohoročné pôsobenie v Čs. komitete pre dejiny a filozofiu vedy, v Medzinárodnej únii pre dejiny a filozofiu vedy a v mnohých ďalších funkciách v medzinárodných organizáciách.

K. Berka má mnohých dlhoročných priateľov a kolegov na Slovensku. Mimoriadne si vážime jeho spoluprácu so slovenskými logikmi a jeho nezištnú pomoc pri rozvíjaní tejto disciplíny na Slovensku. Tešíme sa na stretnutia s ním na vedeckých podujatiach, diskusiách i neformálnych priateľských posedeniach. Želáme mu veľa zdravia a životnej vitality. Veríme, že nás prekvapí ešte nejednou prácou z logiky, metodológie vied a histórie vedy. Sme presvedčení, že k doterajším 365 prácam (monografiám, vedeckým a odborným štúdiám) pribudnú v nasledujúcich rokoch desiatky ďalších.

Jozef Viceník